

Muinaistieteellinen toimikunta, Historiallinen osasto.

Kertomus Loviisan kaupungin ja Svartholman saaren linnain raunioille allekirjoittaneen 28/7 -54 tekemästä virkamatkasta. Matkan tarkoituksena oli neuvotella ja suunnitella kaupungin viranomaisten kanssa kyseisten linnakkeiden korjaus- ym. töistä, joita mahdollisesti voitaisiin suorittaa n.s. työttömyystöinä.

Saavuttuani Loviisaan kävin Loviisan kaupungin rakennuskonttorissa, jossa oli kaupungininsinöörin ja kaupunginsihteerin kanssa neuvottelu Loviisan kaupungissa mahdollisesti vuonna 1955 ilmenevästä työttömyydestä ja siitä mitä töitä mahdollisesti mainituilla linnakkeiden raunioilla voidaan suorittaa työttömyystöinä ja mitkä näistä töistä voitaisiin suorittaa talviaikana.

Loviisan kaupungin edustajat ilmoittivat, että mainittuna aikana tulee esiintymään laajaa työttömyyttä mm. satamatöiden ja Loviisan sahalla töiden loppumisen johdosta. Lisäksi ilmoittivat, että kaupunki oli anonut vuodelle 1955 noin 90 työttömälle työttömyysvaroja. Kaupungin edustajat pitivät kuitenkin erittäin suotavana, että kyseisiä nopeaa vauhtia raunioituvia linnojenraunioita ryhdyttäisiin valtion varoilla edes niin paljon kunnostamaan ja suojaamaan, että edelleensortuminen ja raunioituminen saataisiin pysähtymään, sillä niiden korjaus- ja kunnossapito on pienelle kaupungille miltei ylivoimainen tehtävä.

Loviisan kaupungin edustajana lähti mukaan raunioille rakennusmestari Lars Henrikson, jolloin ensimmäiseksi menimme noin 10 km etäisyydellä olevaan Svartholman saareen, jossa paikalla tarkastimme muurien sortumia ym. vaurioitumisia. Tarkastuksemme tuloksena saan yhteisenä mielipiteenäimme esittää, että raunioiden perkaus- ja osit-taisi a esiinraivaustöitä olisi suoritettava jaksottain usea-na perättäisenä vuotena. Tällöin ehdotamme, että ensimmäisel-le olisi raivaus- ja muurien sivustoiden esiinkaivaustöi-hin varattava noin 650,000 markkaa ja muurien tukemis-, suojaamis- ja korjaustöihin varattava noin 900,000 markkaa. Samalla saanen selostaa, että työt tällä asumattomalla ja kaukana kaupungista sijaitsevalla saarella tulevat ta-vallista kalliimmiksi työväen kuljetus- ym. huoltokustannus-ten johdosta, sillä matkaa työpaikalla tulee Loviisan kaupungista noin 10 km. Myöskin on saarelle rakennetta-va ruokala- ym. huolto- ja varastorakennuksia. Töiden alullepanon yhteydessä voitaisiin lähemmin tutkia ja mää-ritellä, miten laajoihin korjaus- ja entistämistöihin Svartholman linnakkeilla voitaisiin ryhtyä.

Tarkastaessamme Ungernin linnan maantien puoleista sivua, jossa jo muutamia vuosia aikaisemmin on Loviisan kaupungin myöntämin varoin aloitettu korjaus- ja entistä-mistyöt, totesimme, että entistämis- ja korjaustöitä oli-si jatkettava niin paljon, että saataisiin Loviisan -Kotkan maantien puoleinen muurinsivu entisöityä eheämmäk-si. Tällä noin 110 mtr. pituisella muurin sivulla olisi ensimmäiseksi raivattava muurinsivun alaosa tai muurin

perustus esiin ja olisi tätä työtä varten varattava noin (110 mt. à 1,600:-) 176,000:-. Saman noin 5 m:n ja 110 m:n pituisen muuriosan korjaukseen ja entistämiseen olisi varattava (noin 550 m³ à 4,000:-) noin 2,200,000 markkaa. Tätä muuriosaa varten on louhittava ja muualta siirrettävä huomattavan paljon muurikiviä, sillä entisestä muurista sortuneet tai tahallisesti pudotetut muurikivet on kuljetettu kaupungissa tarvittaviin kivijalkoihin ja perustuksiin ym., kuten yleisesti aikaisempina aikoina ja osittain vieläkin monissa paikoissa tehdään. Vaihtoehtona saanen esittää, että nyt voitaisiin korjata ja entistää kyseistä muurinsivua vain osa esim. muurissa olevaan mutkaan asti eli noin 40 m:n pituinen osa, jolloin työtä varten olisi varattava (40 x 5 = 200 m³ à 4,000:-) eli noin 800,000 markkaa.

Linnake Rosenin tarkastuksessa totesimme, että linnakkeessa kuten muullakin on raunioituminen kiihtyvällä vauhdilla jatkunut. Tämän linnakkeen kohdalla olisi tässä vaiheessa lähinnä raivattava pois raunioita vaurioittavat puut ym. kasvullisuus ja mahdollisesti suoritettava muurien sivustoiden esiinkaivaus- ja tukemistöitä. Rosenin muurien entistämisestä tai korjauksesta ei muistaakseni ole ollut kysymystä eikä neuvotteluja. Edellä esitettyihin töihin ehdotetaan noin 110,000 markkaa.

Yhteenveto edellisen perusteella:

Talviaikana mahdollisesti suoritettaviin töihin:

Svartholman saarella n.s. raivaus-ym.	töihin	noin	650,000:-
Ungernissa	"	"	176,000:-
Rosenissa	"	"	110,000:-
	yhteensä	noin	936,000:-

Muuna aikana suoritettaviin töihin:

Svartholman muurien korjaus- ja suojaamis-	
töihin	noin 900,000:-
Ungernin sivumuurin osan korjaukseen	" <u>800,000:-</u>
yhteensä	noin 1,700,000:-
	=====

Menojen yhdistelmä:

Talviaikaisiin töihin	noin 936,000:-
Sulana aikana tehtäviin töihin	" 1,700,000:-
Sosiaaliset menot ja summan tasaus	<u>264,000:-</u>
Yhteensä	2,900,000:-
	=====

Helsingissä, heinäkuun 30 päivänä 1954.

O. E. Kivistö